



## **B&W VOORSTEL**

Kenmerk: 2022-033181

**Datum b&w-vergadering:**

23 augustus 2022

**Onderwerp:**

Aanpassing Beleidsregels eenmalige energietoeslag gemeente Overbetuwe 2022.

**Te nemen besluit:**

1. De Beleidsregels eenmalige energietoeslag gemeente Overbetuwe 2022 met terugwerkende kracht aan te passen met betrekking tot het bedrag, de peildatum, de referteperiode en de doelgroep.
2. Hiertoe bijgaande Beleidsregels eenmalige energietoeslag gemeente Overbetuwe 2022, tweede versie vast te stellen.

**Team/ behandelend ambtenaar:**

TBS / Jord Knuiman

**Status advies:**

Openbaar

**Portefeuillehouder:**

Wethouder René Post

**Doorgeleiding naar de raad:**

ja, informierend

**Betrokkenen bij advies extern:**

N.v.t.

**Betrokkenen bij advies intern:**

TF. M. Jansen, financieel adviseur  
TSPJ. J. Pfeiffer, algemeen juridisch adviseur  
TUS. I. Ramackers, coördinator werk en inkomen  
TUS. H. Lem, adviseur Participatie  
TSOS. M. Boscha, strategisch beleidsadviseur

**TIC:**

Ja

**Bijlagen voor B&W:**

- 2022-033181 Beleidsregels eenmalige energietoeslag gemeente Overbetuwe, tweede versie
- 2022-033181 Bijlage 1 Beleidsregels eenmalige energietoeslag gemeente Overbetuwe 2022, eerste versie

**Bijlagen voor raad:**

- 2022-033181 Collegevoorstel Aanpassing Beleidsregels eenmalige energietoeslag gemeente Overbetuwe 2022
- 2022-033181 Beleidsregels eenmalige energietoeslag gemeente Overbetuwe, tweede versie
- 2022-033181 Bijlage 1 Beleidsregels eenmalige energietoeslag gemeente Overbetuwe 2022, eerste versie

## **Te nemen besluit**

1. De Beleidsregels eenmalige energietoeslag gemeente Overbetuwe 2022 met terugwerkende kracht aan te passen met betrekking tot het bedrag, de peildatum, de referteperiode en de doelgroep.
2. Hiertoe bijgaande Beleidsregels eenmalige energietoeslag gemeente Overbetuwe 2022, tweede versie vast te stellen.

## **Inleiding**

De energieprijzen blijven stijgen. Hierdoor heeft naar schatting 20% van de Nederlandse huishoudens moeite om de energierekening te betalen. Begin juli 2022 heeft het kabinet daarom besloten om de eenmalige energietoeslag met € 500 op te hogen van € 800 naar € 1.300. Gemeenten krijgen de mogelijkheid om tot eind juni 2023 de aanvragen voor de energietoeslag te beoordelen en – de nabetaling van € 500 – te verstrekken. In principe kunnen gemeenten bij de toekenning van de eenmalige energietoeslag blijven uitgaan van de eerder in lokale beleidsregels vastgestelde voorwaarden (zie bijlage 1). In de voorliggende beleidsregels worden een aantal wijzigingen voorgesteld. Hierdoor moeten de beleidsregels opnieuw worden vastgesteld. Deze voorgestelde wijzigingen vormen de aanleiding voor dit collegevoorstel.

## **Beoogd resultaat**

Met de ophoging van de eenmalige energietoeslag ondersteunen we inwoners met een inkomen tot 120% van het wettelijk sociaal minimum met het (gedeeltelijk) opvangen van de stijgende energielasten. Dit sluit aan op een van de doelstellingen van het Beleidsplan Sociaal Domein 2020-2025: *Inwoners zijn vitaal en doen mee*. We vinden het belangrijk dat inwoners kunnen participeren in de samenleving en in hun levensonderhoud kunnen voorzien. Hier draagt – de ophoging van – de eenmalige energietoeslag aan bij.

## **Argumenten en onderbouwing**

### **1.1 Met aanpassing van het bedrag volgen we de landelijk richtlijn**

In het debat over de Voorjaarsnota op 5 juli 2022 heeft het kabinet al aangekondigd het richtbedrag van de eenmalige energietoeslag te verhogen, van € 800 naar € 1.300. Dit is op 7 juli vervolgens in een nota van wijziging van het wetsvoorstel over de energietoeslag geregeld door minister Schouten van Armoedebeleid, Participatie en Pensioenen (de minister). De gemeente Overbetuwe volgt dit richtbedrag om de sterk gestegen energiekosten bij inwoners met een laag inkomen deels te compenseren.

### **1.2 Met de aanpassing van de referteperiode sluiten we beter aan op de actuele (financiële) situatie van de inwoner**

In de huidige beleidsregels wordt alleen het inkomen in aanmerking genomen over de maand januari 2022 tijdens de beoordeling van de aanvraag eenmalige energietoeslag. Wanneer het inkomen in de loop van 2022 onder de grens van 120% van het wettelijk sociaal minimum komt, is er geen aanspraak op de energietoeslag. Dit leidt tot een onbillijke situatie. In de beleidsregels die voorliggen, wordt de inwoner nu beoordeeld op het inkomen in de maand voor de maand van aanvraag. Dezelfde inwoner komt nu waarschijnlijk wel in aanmerking voor de eenmalige energietoeslag. We kijken als gemeente met de nieuwe peildatum en referteperiode naar de situatie van de inwoner op dat moment.

### **1.3 Studenten worden niet langer als groep uitgesloten van de energietoeslag**

Op 5 augustus jongstleden heeft Rechtbank Gelderland een uitspraak gedaan in dit kader (ECLI:NL:RBGEL:2022:4263). De rechtbank oordeelt dat de beleidsregel van het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Nijmegen onterecht studenten uitsluit als gehele groep voor het eenmalig categoriaal verstrekken van de eenmalige energietoeslag voor huishoudens met een laag inkomen. Het college stelt, in lijn met een eerdere

aanbeveling van de minister, dat studenten niet in aanmerking komen voor de eenmalige energietoeslag omdat de woonsituatie van studenten zeer divers is en ze de kosten van energie niet altijd direct betalen maar bijvoorbeeld als onderdeel van de huur voldoen. De minister gaf aan dat studenten eventueel via de individuele bijzondere bijstand een beroep kunnen doen op financiële ondersteuning. Door uitsluiting van alle studenten wordt volgens de rechtbank een niet te rechtvaardigen onderscheid gemaakt.

De individuele bijzondere bijstand is geen gelijkwaardig alternatief voor de eenmalige energietoeslag, omdat hier striktere eisen voor gelden. Het wetsvoorstel zelf sluit studenten niet uit van de toeslag. Uitbetaling aan uitwonende studenten die een energiecontract op eigen naam hebben, zoals wordt voorgesteld in de beleidsregels, is volgens ons in lijn met de bedoeling van de wet.

## **Kanttekeningen en onderbouwing**

### **1.1 Mogelijk is de (nog te ontvangen) rijksbijdrage niet toereikend om € 1.300 per huishouden uit te keren**

Op basis van gegevens van het CBS zijn er in Overbetuwe 1.700 huishoudens met een inkomen tot 120% van het wettelijk sociaal minimum. Dit zijn meer huishoudens dan we op basis van het aan Overbetuwe toegekende budget de eenmalige energietoeslag van €1.300 per huishouden kunnen uitkeren.

Het is nu nog te vroeg om aan te geven hoeveel aanvragen eenmalige energietoeslag we daadwerkelijk gaan uitbetalen. Het is niet zeker dat alle in aanmerking komende 1.700 huishoudens een aanvraag indienen. Ervaring met bijvoorbeeld de Meedoenregeling leert ons dat niet alle inwoners met recht op een regeling ook daadwerkelijk een aanvraag doen. Dat betekent dat de rijksbijdrage uiteindelijk mogelijk wel toereikend kan zijn. Het financiële risico melden we in de risicoparagraaf van de tweede bestuursrapportage 2022, gezien de onzekerheden en de kans dat er nog extra budget of een compensatiemogelijkheid vanuit het Rijk komt. Ook is vooralsnog onduidelijk of het kabinet voor uitbetaling aan studenten extra middelen beschikbaar stelt. De gemeente heeft geen cijfers over zelfstandig wonende studenten in de gemeente Overbetuwe, maar we schatten in dat het financiële risico van deze aanpassing beperkt is.

### **1.2 Herziening betekent dat enkele afgewezen aanvragen ook herzien moeten worden**

Er zijn aanvragen van inwoners afgewezen op basis van de huidige beleidsregels en de referteperiode die daarin vermeld staat. Met de nieuwe voorliggende beleidsregels en de nieuwe referteperiode komen deze inwoners mogelijk alsnog in aanmerking voor de eenmalige energietoeslag. We moeten dus de afgewezen aanvragen – met als reden de referteperiode – opnieuw beoordelen. Dit leidt tot extra werk bij de uitvoering, maar wel een billijker toepassing van de wetswijziging.

### **1.3 Enkel de rechtbank Gelderland heeft tot op heden een uitspraak gedaan over de uitsluiting van studenten**

Het college kan nog tegen de uitspraak van de rechtbank Gelderland in beroep gaan. Het is dus niet met zekerheid te stellen dat deze uitspraak standhoudt. Onder juristen, Kamerleden en belangenorganisaties van studenten zijn er echter al langer kritische opmerkingen gemaakt over de juridische houdbaarheid van deze uitsluiting. De kans is groot dat deze uitspraak gevolgd gaat worden in toekomstige jurisprudentie. Onafhankelijk van de jurisprudentie kan uw college de beleidskeuze maken om studenten in aanmerking te laten komen, gezien de bedoeling van de wet.

## **Financiën**

Het beschikbare macrobudget vanuit het Rijk voor de uitvoering van de eenmalige energietoeslag van € 800, was in eerste instantie 854 miljoen euro. Dit bedrag is via de meicirculaire 2022 over de gemeenten verdeeld aan de hand van de reguliere verdeelsleutel voor bijzondere bijstand. De gemeente Overbetuwe ontvangt € 1.215.000.

Gemeenten ontvangen voor het uitkeren van de verhoging van de eenmalige energietoeslag naar € 1.300 een extra macrobudget van 550 miljoen euro. Daarvan is 500 miljoen euro bedoeld voor de verhoging en 50 miljoen voor de extra uitvoeringskosten. Dit bedrag wordt via de septembercirculaire 2022 over de gemeenten verdeeld, opnieuw aan de hand van de reguliere verdeelsleutel voor bijzondere bijstand. De gemeente Overbetuwe krijgt voor de verhoging ongeveer € 782.000 uitgekeerd. Hiervan is € 711.000 bedoeld voor de ophoging van de energietoeslag en € 71.000 voor de extra uitvoeringskosten.

In totaal ontvangen we vanuit het Rijk dus € 1.997.000 via de meicirculaire en septembercirculaire 2022. De middelen verantwoorden we onder taakveld 6.3 Inkomensregelingen.

De verwachte kosten zijn gebaseerd op gegevens van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS). Volgens gegevens van het CBS zijn er in Overbetuwe circa 1.700 huishoudens met een inkomen tot 120% van het wettelijk sociaal minimum. Wanneer alle 1.700 huishoudens de eenmalige energietoeslag van € 1.300 aanvragen en vervolgens ook uitgekeerd krijgen, kost dit in totaal € 2.210.000.

Afhankelijk van het aantal huishoudens aan wie we de eenmalige energietoeslag daadwerkelijk verstrekken, resulteert dit in een tekort van maximaal € 213.000. Dit bedrag is zonder de uren voor de uitvoering van de regeling.

Per 18 juli 2021 zijn 1.052 eenmalige energietoeslagen uitgekeerd. Berekend op het verhoogde bedrag van € 1.300, zijn de lasten hiervoor € 1.368.000. Zodra het resultaat op deze regeling duidelijk is, nemen wij dit op in de bestuursrapportage.

## **Rol gemeente, interactie en initiatiefnemer**

Het Rijk is initiatiefnemer van de – ophoging van – de eenmalige energietoeslag. Gemeenten hebben een uitvoerende rol. Het gaat om een verandering van beleid en uitvoering.

## **Eventuele bestuurlijke aandachtspunten**

N.v.t.

## **Duurzaamheid**

Duurzaamheid heeft geen aspect bij dit onderwerp. De eenmalige energietoeslag is vooral bedoeld om huishoudens met een laag inkomen (gedeeltelijk) te compenseren voor de hoge energieprijzen zodat ze kunnen voorzien in de basisbehoeften. De doelgroep wordt via de eenmalige energietoeslag niet direct geholpen op het gebied van duurzaamheid. Gemeenten ontvangen wel € 300 miljoen van het Rijk voor de aanpak energiearmoede. De middelen kunnen door gemeenten worden ingezet om huishoudens die kampen met energiearmoede te ondersteunen met energiebesparende maatregelen. In het armoedebeleid wordt uitgebreid aandacht besteed aan energiearmoede in relatie tot duurzaamheid en armoede.

## **Vervolg**

### **Planning**

De beleidsregels gelden met terugwerkende kracht. Dat betekent dat we nu al de uit te betalen bedragen ophogen naar € 1.300 en de overige aanpassingen ook al toepassen bij de liggende aanvragen. Inwoners van wie de aanvraag voor de eenmalige energietoeslag van € 800 voor de inwerkingtreding van deze beleidsregels al is afgehandeld en degenen die al eerder ambtshalve de toeslag van € 800 hebben ontvangen, krijgen de nabetaling van € 500 automatisch van de gemeente. De nabetaling vindt plaats voor 1 oktober 2022.

We kijken zelf van welke inwoners de aanvraag is afgewezen en wat de reden daarvan is. Als dit te maken heeft met de referteperiode uit de huidige beleidsregels, dan controleren we of de inwoner op basis van de referteperiode in de nieuwe beleidsregels wel in aanmerking komt voor de energietoeslag. De inwoner hoeft hiervoor niets te doen. Komt de inwoner alsnog in aanmerking voor de eenmalige energietoeslag, dan sturen we een beschikking en keren we het bedrag ambtshalve uit.

### **Communicatie**

De gewijzigde beleidsregels worden bekendgemaakt in het Gemeenteblad op Overheid.nl.

Het aanvraagformulier eenmalige energietoeslag wordt aangepast. We communiceren op de site duidelijk per wanneer we het verhoogde bedrag van € 1.300 uitkeren, hoe en wanneer we de nabetaling van € 500 doen en wat inwoners van ons kunnen verwachten.

Inwoners worden ook via het gemeentenieuws geïnformeerd over de verhoging van de eenmalige energietoeslag. De welzijnspartners en het STO worden eveneens geïnformeerd over de nieuwe beleidsregels en de wijzingen die daaruit voortvloeien.

### **Evaluatie**

De regeling loopt tot eind juni 2023. Gemeenten hebben tot dan de tijd om aanvragen voor de energietoeslag af te handelen. Na de sluitingsdatum en afhandeling volgt er een evaluatie hoeveel huishoudens de energietoeslag daadwerkelijk uitgekeerd hebben gekregen en wat de totale kosten zijn geweest.